

Marjka Kmetova.

HELENA.

V farni cerkvi je udarila ura in glas se je pretegnil in se do-
teknil drobnih brezinih vejic. v
Bukovici sem bila in moja prva
pot je bila v župnišče.
Nekako začudeno in zmedeno
me je sprejel župnik in takoj sem
ela govoriti o tem, za kar sem
bila prišla iz Trsta. Tudi župnik
je govoril le stvarno in mi v jas-
nih vesedah razložil ves položaj.
Ob koncu pogovora me je globo-
ko pogledal in dejal:
„Bojim se, da ne bi spet na-
pravili kakoga nepremišljenega
koraka, gospa.“
Razumela sem ga in odgovo-
rila:
„Ne bojte se, gospod. Vsa dru-
žina je zdaj pot v meni.“
„To me veseli, gospa. Le po-
čakajte!“
Prisrčno mi je stisnil roko in
odšla sem. Brez solza sem bila,
vse se je zaklenilo v meni in ka-
men se je zavalil name. Zavila
sem na pokopališče.
Zaječala so železna vrata v te-
mih in korak mi je zastal. Zaz-
lela sem mi je, kakor bi bila zas-
lala zamolklo ječanje Jožetovo
in zbudilo me je v prsih. Na sem-
o mi je legala vročina. Presto-
pila sem in šla med grobovi dalje.
Pesek je škripal. Svečano in res-
no je zrl velik križ po pokopali-
šču. Zarjaveli križi so ždeli v ti-
glasti žalosti. Vedela sem za grob ma-
terin in sem tudi vedela, da je
ona, ki sem ga iskala. — Res,
se skoraj sveža je bila zemlja.
Rjave prstene grude so dihale in
pod njimi, ah, saj spet nisem mo-
gla razumeti. Ves živ je stal Jo-
že, oreh, glas njegov sem
slišala, videla njegov obraz, nje-
govo hojo. Globoko sem se sklo-
nila, sklanjala se vedno nižje, do-
kler mi niso kleknila kolena in

in pusto je bilo v sobah. Hodila
sem iz sobe v sobo in vse je bilo
v neredu, vse tako, da sem čuti-
la, da so bili odnesli mrliča iz
njih.

„Dva mrliča,“ mi je prišla mi-
sel. „Ti in jaz — živ mrlič —
še groznejši.“

Obstala sem ob oknu, šla do
mize, se naslonila na posteljo, za-
trenutek sedla in nisem imela
obstanka nikjer. Vseposvods sem
videla Jožeta in še nisem mog-
la razumeti, da gani.

„Saj ni mogoče!“ sem dejala
spet in spet in odšla in naročila
hlapu, da me pelje v trg k no-
tarju. Ondi sem uredila, kar sem
mislila, da je potrebno in pravil-
no in potem me je čakala še ena
pot, ki sem jo tudi hotela odpra-
viti še isti dan, ki mi je bila pa
najtežja: to je bila pot do Re-
ze.

Mračilo se je že in tenka me-
gla je drhtela nad vso dolino.
Navkreber je šla pot, močno je
dišalo po zemlji in vlažnem lis-
tju in tako tiho je bilo vsepos-
vods, da sem slišala vse svoje ko-
rake in bitje srca. Niže in niže
je polzela megla in zdela se mi
je, kakor bi me kdo ovijal z mo-
kro tentico.

Vsa osamela je stala hiša, luč-
ka je brlela in komaj živeža za-
rdečim zastorom in kakor bi ji
nedostajalo sape, je bila videti.
Pomalem so se mi šibila kole-
na, ko sem stopila na prag. Z o-
gnjišča v veži se je širil šop me-
dle svetlobe in srce mi je zastalo,
ko sem zagledala Rezo, ki je po-
rivala z burkljami lonce v peč.
Ob svitu ognja sem videla, da
je bila močno shujšana v obraz
in so ji bile vse poteze daljše in
ostrejše.

„Jezus,“ je vzkliknila, ko me
je zagledala in z drhtečo roko je
postavila burklje v kot.
„Dober večer,“ sem dejala in
tudi meni se je tresla beseda.
(Konec prih.)

„Joj, ona je prišla!“ sem za-
slišala iz kota in potem je bil hla-
pec in se je nerodno zazrl vame.

„Sami smo, sami,“ je dejal.
„Bom že uredila,“ sem odvrni-
la in odšla po stopnicah v zgor-
nje prostore. Da ni bilo Reze več
in tudi njenega otroka ne, mi je
bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

bil že župnik povedal. — Zato

DOLARSKI PRINCI PRED SODIŠČEM.

Ljubljana, 6. februarja.

Danes ob 9. dopoldne se je pri-
čela pred deželnim kot kazens-
kim sodiščem na več dni določe-
na senzacionalna kazenska raz-
prava proti devetim poštnim na-
meščencem, znanim povsod v ši-
rokih slojih pod imenom "dolar-
ski principi", čeprav tega imena
ne zaslužio vsi obtoženci, kajti
nekateri soudeleženci so padli v
to veliko afero šele vsled razkri-
tij o manipulacijah na pošti dne

20. novembra 1920. Razprava se
vrši v porotni dvorani. Zanima-
nje za to razpravo je med vsemi
ljubljanškimi sloji velikansko.
Vsa hoče videti "dolarske prin-
ci".

Prvotno so v javnosti pričako-
vali, da pridejo "dolarski principi"
je med tem časom — obtoženci
so bili aretirani 29. novembra
1920 in naslednje dni — zvišal
kvalifikacijski znesek za pristoj-
nost porote, je prvi državni prav-
nik g. Domenico zasnoval obto-
žnico glede pristojnosti v tem smi-
slu, da je prišlo vseh devet ob-
tožencev posamno in korporativ-
no pred redno zborni sodišče,
pred kazenski senat ljubljanske-
ga deželnega sodišča.

Pristojnost kazenskega sena-
ta utemeljuje javni obtožitelj
kratkotako s tem, ko pravi, da
so radi lastne koristi in brez po-
sestnikovskega dovoljenja vzeli
(obtoženci) v Ljubljani tuje,
brezskupne stvari v vrednosti
nad 4000.—, a ne nad 40.000
K in sicer poštnemu urarju v ča-
su od jeseni 1919 do meseca av-
gusta 1920.

Nastop obtožencev.
Z veliko napetostjo je navzo-
če številno občinstvo pričakova-
lo prihoda devetih obtožencev v
redno dvorano. Kmalu po devet-
tis so vstopili v dvorano in za-
vzeli mesto na zatožni klopi po
sledenjem vrstnem redu: 1) Er-
nest Banovec, poštni aspirant,
rojen 22. marca 1898 v Ljubljani,
oženjen; 2) Maks Jean, neo-
ženjen poštni oficijant, rojen 26.
septembra 1894 v Ljubljani, 3)

Vekoslav Alrezin, neoženjen
poštni aspirant, rojen 19. janja
1893. v Ljubnem; 4) Maks Fa-
vetti, neoženjen poštni aspirant
rojen 15. oktobra 1900 v Seže-
ni; 5) Mirko Prosen, neoženjen,
rojen 6. septembra v Spodnji Ši-
ški; 6) Rudolf Klampfer, neo-
ženjen oficijal v Subotici, rojen 14.
avgusta 1897 v Teparini, ože-
njen; 8) France Rapotec, neo-
ženjen poštni aspirant rojen 27.
aprila 1897 v Kozini, Istra; 9)

Rajko Hribar, neoženjen poštni
oficijant, rojen 10. avgusta 1898
v Vevčah pri D. M. v Polju.

Obtožence lahko delimo v dve
skupini:

1.) pravi "dolarski principi" —
to so prvi štirje obtoženci, ki so
živeli ob šampusu in zabavah za
denar, ki so ga dobili na ta na-
čin, da so izmikal iz amerikan-
skih pisem — dolarje in

2.) "nepravilni principi", ki so
imeli to smolo, da so po aretaciji
prvih prišli tudi njih na dan. Ta
skupina je po večini manipulirala
z znankami.

Obtoženci so mirno zasedli do-
ločena mesta na zatožni klopi.
Podali so svoja generalija.

Razpravo vodi kot predsednik
sod. svet. dr. P. Skaberne. Pri-
sedniki senatu: nadsvet. Bulov-
ec, svetniki dr. Mohorič, Per-
nuš in dr. Kaiser. Zastopnik drž.
pravičnosti prvi drž. pravnik
Domenico. Obtožence brani 7 za-
govornikov.

Obtožnica.
Za tem je bila prečitana 29 li-
tografiranih strani obsegajoča
obtožnica.

Glasom obtožnice zahteva dr-
žavni pravnik osebno vabilo 43
prič, za 31 prič pa ne predlaga
osebne prihode.

Obširna obtožnica, sloneča na
rezultatih dolgotrajne, nad eno
leto trajajoče preiskave, navaja,
da so si prisvojili:

1.) glavni dolarski principi po-
samno: 1) Ernest B. \$260, 2)
Maks J. 200 dolarjev, 3) Veko-
slav A. 300 dolarjev, 4) Maks F.
60 dolarjev.

II. V sporazumu oz "španovi-
ji" in sicer Banovec in Jean \$10,
Banovec A. \$100, Banovec Favet-
ti \$30, dalje Jean Banovec \$10,
Vekoslav A. Banovec \$100, Fa-
vetti Banovec \$30.

Skupaj so si torej prisvojili iz
amerikanskih pisem \$1249.

Na drugem mestu pravi obto-
žnica, da je kurz dolarja v času
od jeseni 19. do 29. avgusta zna-
šal nad 90 K. Če računamo po-
vpredno, da so principi prejeli za
dolar po 100 K, si lahko mislimo,
da so prejeli okoli 124.000 K.

III.) Metode dolarskih prin-
cipov pa so posnemali še sledeči:
Maks Prosen \$80, Rudolf Klamp-
fer \$50, ter Stefan Šaka in
Fr. Rapotec, ki sta vzela dola-
rjev v vrednosti nad 4000 K.

Tatvina znank.
Obtožnica dalje obtožuje Roj-
ka Hribarja, da je iz Jugosloven-
ske tiskarne izmaknil na nasvet
obtož. Vekoslava A. 15 pol
znank v vrednosti 14.000 K ter
jih izročil Franu Rapotecu v na-
daljno razprodajo.

Usodni dan.
Obtožnica zelo podobneje opi-
suje idiličnoveselo življenje v
ekspedicijskem oddelku glavne-
ga poštne urada Ljubljana I.,
kamor so prihajala amerikanska
pisma, ki so jih potem glavni ob-
toženci izmikal in plenili njih
vsebino, če so bili pismam prilo-
ženi dolarji.

Merodajnim faktorjem je pri-
šlo v vednost, da v tem oddelku
ni vse v redu. Znali so, da "do-
larski principi" žive preko razmer,
veseljačijo ter zabavajo v druž-
bi veselih deklic in prijateljic.
To pa so vsi tolmačili na ta na-
čin, da gospodje "verizijo" z
znankami, z valutami, posebno
z lirami in glede Banovca so si
mislili, da mora pač dobivati od
mater, ki si je — tako pravi ob-
tožnica — pridobila tekom vojne
milijone.

Obtoženci, pred vsem glavni
štirje, so skoro brezskrbno ple-
nili amerikanska pisma od jese-
ni leta 1919 do avgusta 1920.
Da so se te manipulacije odkrile,
je nanesel slučaj.

Usodni dan manipulacije je
bil 20. november 1920.

Tega dne je prejel poštni ofi-
cijant Milan Detela od ravnatelja
g. Junže odlok o premestitvi iz
Ljubljane v Mokronog. Detela se
je odloku uprl, izjavljajoč, da
"on mora proč, a tatovi ostanejo
v Ljubljani".

Na uradno zahtevo se je pozne-
je g. Detela točneje izrazil in ta-
ko so prišle manipulacije na
dan. Krivci so bili dne 29. novem-
bra 1920 in naslednje dni areti-
rani.

Na policiji so vse lepo prizna-
li. Pri hišni preiskavi na stano-
vanju Maksa Jeana so našli in
zaplenili 757 amerikanskih pi-
sem, med njimi 22 takih, kjer je
bilo rešeno, da je pismu prilože-
no po 1, 2, 5, 10, 15, 30 in celo
111 dolarjev.

Uvedena je bila proti njim ka-
zenska preiskava. Vsi obtoženci
so manipulacije pred preiskoval-
nim sodnikom priznali, samo A.
je začel pozneje tajiti in se za-
govarjati, da si je denar pridobil
z "verizanjem valut", posebno
lir.

Kazenska preiskava je trajala
do decembra leta 1921. Dne 21.
decembra je prvi državni prav-
nik Domenico podpisal obtožni-
ce.

Milijonarji so hoteli postati.
Obtožnica v detaljih dalje vsu-
buje mnogo zanimivosti, ki jih
vsled prostora ne moremo dobe-
sedno priobčiti. Navajamo le, da
so obtoženci hoteli postati mili-
jonarji. Obtožnica omenja zna-
čilen pogovor, ki kaže moralni
nivo teh mladih ljudi. Rapotec in

(Dalje na 4. strani.)

OTVORITEV!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da otvoriva 4. marca

Železno trgovino

na 15406 CALCUTTA AVE.

ki bo vedno založena z raznim železnim blagom potreb-
nim pri gospodarstvu, s kuhinjsko posodo in sploh z
vsem kar se rabi pri hiši.

Se priporoča

ZMERNE CENE.

F. GREGORIČ & A. ULLE

15406 CALCUTTA AVE.

POZOR! POZOR!

Vsi tisti, ki potrebujete očala ali pa vam vaša očala
ne služijo več, pridite jutri popoldan, t. j. v

Soboto 4. Marca

med 2. in 8. uro v FRANK ČERNE-TOVO prodajalno

Preiskava oči popolno-
ma brezplačna

Poseben izvedenec za oči, vam jih bo skrbno pre-
iskal in predpisal natančno kakšna očala emete nositi.

Posebno pa še naznanjam, da bom v teh slabih
časih ali finančni depresiji računal očala 25 procentov
ceneje kot kje drugod.

Za to vam jamči

FRANK ČERNE OPTIČEN
ODDELEK

6033 St. Clair Ave.

Ravnokar je izšla
knjiga

Razkrinkani Habsburžani

katero je izdala Ameriško-Jugo-
slovenska Tiskovna Družba.

Knjigo je spisal grofica Larich,
bivša dvorna dama na Dunaju.

V knjigi opisuje vse podrobnosti
vladajoče habsburške klike, ka-
kor tudi smrt cesarjevega Rudol-
fa.

Knjiga je jako interesantna in
priporočamo rojakom, da si jo
tako naradijo.

Cena knjige je samo 60c

ZA ZABAVO IN POUK

— čitajte —

"V močvirju velemesta"

Roman iz življenja priseljenke v Ameriki

CENA 50c.

Naročite pri

Ameriško-Jugoslovenska Tiskovna Družba

6418 ST. CLAIR AVE.

ZAKAJ?

ZATO: Ker hočete dnevnik, ki se bori za vaše interese in
ker je istega nemogoče izdajati brez oglasov —ZATO: ker pomeni vsak oglas v vašem listu več dohod-
kov za vaš list —ZATO: ker ako kupujete od trgovcev, ki oglašajo v Ena-
kopravnosti, ni potreba od vas nikake žrtve a isto-
časno pomagata vašemu listu finančno —ZATO: ker ako omenite trgovcu, da kupujete pri njem
zato, ker oglašja v Enakopravnosti, bo dal čim
več oglasov —ZATO: Vpošteвайте najprej one trgovce ki oglašajo v
dnevniku

"ENAKOPRAVNOST"

In naročajte se nanj.

Vedno najnovejše vesti, povesti itd.

Ameriško-Jugoslovenska Tiskovna Družba

Princeton 551

6418 ST. CLAIR AVE.

